

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No6(6)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 512 sahifa,
22-iyun, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woogyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

“Kitobxonlar klubi” modelining ingliz tili to‘garak mashg‘ulotlarida o‘quvchilarning kognitiv kompetensiyasini rivojlantirish mexanizmlari.....	10
Madaminova Gulzira Gulamkadirovna	
Bo‘lajak pedagoglarning kasbiy faoliyatida suggestiv yondashuvning o‘rni	14
Arolov Davronjon Davlataliyevich	
Akmeologik yondashuv asosida maktabgacha ta‘lim direktor o‘rinbosarlarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish mexanizmini takomillashtirish	19
Asatullayeva Sitora Dilmurod qizi	
Hozirgi o‘zbek tilida neologizmlarning tarixi va bugungi kun taraqqiyoti.....	22
Bektosheva Mehinbonu Abdumalik qizi	
Maktabgacha ta‘lim tashkilotlari bolalarida jamoada ishlash ko‘nikmalarini shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	26
Djurayeva Dilfuza Nuriddin qizi	
Korpus lingvistikasi vositalari yordamida bo‘lajak ingliz tili o‘qituvchilarining til tahlili ko‘nikmalarini shakllantirish metodikasi.....	30
Eshonqulova Sarvinoz Yashinovna	
Talabalarning shaxsiy sifatlarini rivojlantirishda sun‘iy intellektning o‘rni va ahamiyati.....	35
Hojiyeva Nasiba Bahodirovna	
Logopedik mashg‘ulotlarni tashkil etish va rejalashtirish moduliga oid mustaqil ta‘lim topshiriqlarini integrativ modellashtirishning innovatsion texnologiyalari.....	39
Ibroximova O‘g‘iloy Inomjon qizi	
Jismoniy tarbiya darslarida ortiqcha vaznli bolalarga differensial yondashuvning ahamiyati	43
Yuldashev Bobirjon Noibjon o‘g‘li	
Maktabgacha ta‘lim tashkilotida xalq og‘zaki ijodi vositasida bolalarning axloqiy sifatlarini shakllantirishning ahamiyati.....	48
Muradxanova Munisaxon Ikrom qizi	
Bo‘lajak psixologlarda altruistik xulq motivlarini rivojlantirishning psixologik imkoniyatlari	54
Nusratova Mexriniso Baxshilloevna	
Inklyuziv ta‘lim tushunchasi va uning zamonaviy pedagogik paradigmalar tizimidagi o‘rni.....	59
Pulatova Dilfuza Azamkulovna	
Magistrlarda “Imposter sindromi”ni yengish orqali kreativ salohiyatni rivojlantirishning psixologik mexanizmlari.....	66
Qayumov Baxtiyor Zokirjon o‘g‘li	
Kichik maktab yoshidagi bolalar nutqining fonematik rivojlanishi	70
Qurbonova Sevara Suyunovna	
Mikrobiologiya ta‘limida individual pedagogik texnologiyalarni joriy etish mexanizmlari	74
Raxmatov Oxunjon Soibjonovich	
“Estetik tarbiya”, “kreativ kompetensiya”, “estetik tarbiya mexanizmlari” tushunchalarining konseptual asoslari.....	79
Saidova Feruza Akramovna	
Zamonaviy ta‘lim jarayonida neyropedagogika yordamida nutqiy ko‘nikmalarni rivojlantirish.....	84
Sidiqova Yulduz Sobirovna	
“So‘nggi jadid” Begali Qosimovning ilmiy-pedagogik merosi.....	88
Toxirova Dilshoda Inom qizi	
Ona tili darslarida o‘qib tushunish ko‘nikmasini rivojlantiruvchi mashq va topshiriqlar ustida ishlash	92
Turg‘unova Nilufar Muxiddin qizi	
Ingliz, golland va o‘zbek tillaridagi frazeologizmlarning lingvostatistik xususiyatlari.....	96
Xaydarova Go‘zalxon	

Maktabgacha yoshdagi bolalarda hayotiy kompetensiyalarni shakllantirishda yumshoq ko'nikmalarning ahamiyati.....	101
<i>Xolmatova Dilshoda Sherali qizi</i>	
Farzandlarda kitobxonlik madaniyatini rivojlantirishda oilaning pedagogik imkoniyatlari	105
<i>Yusupova Diloromxon Sabirdjanovna</i>	
Yoshlarda tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish orqali sotsial manipulyativ ta'sirlarga psixologik barqarorlikni shakllantirish.....	109
<i>Qosimova Sarvinoz Baxtiyorovna</i>	
O'quvchilarda modellashtirish ko'nikmalarini shakllantirishga ko'maklashadigan faoliyat usullari	114
<i>Abdurazzaqov O'ktam Abduqayumovich</i>	
Dizartriya shakllarining klinik-patogenetik tahlili va differensial diagnostikasi	120
<i>Axmedova V. T.</i>	
Boshlang'ich sinflarda fanlararo yondashuvga asoslangan integrativ topshiriqlar ishlab chiqishning uslubiy asoslari.....	127
<i>Elmurodova Inoyat Abdumutalibovna</i>	
Deviant xulq-atvorli o'smirlar ijtimoiylashuvining psixologik determinantlari.....	132
<i>Elov Ziyodullo Sattorovich</i>	
Sun'iy intellekt texnologiyalari asosida talabalar o'quv natijalarini baholashning pedagogik modeli.....	138
<i>Ernazarov Mirzohid Yo'ldosh o'g'li</i>	
Tibbiyot oliy ta'lim muassasalarida biokimyo fanini raqamli texnologiyalar asosida o'qitish metodikasi	145
<i>Mamadaliyeva Zarina Raxmat qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda kognitiv tilshunoslikni joriy etish masalalar	150
<i>Mamatova Gulshan Amankulovna</i>	
Doston musiqiy merosini o'rganishni uslubiy takomillashtirish mazmuni.....	153
<i>Qo'shayev Ilhom Axtamovich, Nasirova Sevinch Ismatovna</i>	
"Elektr yoritish" fanida mustaqil ta'limning zamonaviy shakllari.....	157
<i>Nasretdinova Feruza Nabiyeвна</i>	
Maktabgacha va maktab yoshidagi bolalarda sog'lom turmush tarzi madaniyatini shakllantirish	162
<i>Nazarova Dildora Asatovna, Kuchkorova Robiya Shuxrat qizi</i>	
Dual ta'limda oliy ta'lim va maktabgacha ta'lim tashkilotlari o'rtasidagi hamkorlikning mazmuni.....	167
<i>Qoraboyeva Zohidaxon To'lanboyevna, Tursunbayeva Sevara Abdullo qizi</i>	
A Methodological Model for Developing Pedagogical Reflection in Pre-Service EFL Teachers.....	172
<i>Rahimberdiyeva Maftuna Rakhimberdi kizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda sog'lom turmush tarzining kasbiy kompetentlikka ta'siri	177
<i>Raximova Saboxat Qaxramon qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishda interaktiv texnologiyalar va faol ta'lim metodlarining samaradorligi	182
<i>Safarova Nigora Nasilloevna</i>	
Maktabgacha ta'lim jarayonida interfaol usullarning mazmuni, turlari va funksional ahamiyati.....	190
<i>Safarova Soliha Ilhomovna</i>	
Talabalarni ma'naviy tarbiyalash jarayonida diagnostik metodlardan samarali foydalanishning ahamiyati...	196
<i>Saotmuratova Zebo Yuldash qizi</i>	
Musiqqa ta'limida interfaol metodlardan foydalanishning didaktik imkoniyatlari.....	200
<i>Saparov Raxim Muratbayevich</i>	
Maktabgacha yoshdagi tarbiyalanuvchilarning mantiqiy fikrlashini rivojlantirish ijtimoiy zarurat sifatida.....	204
<i>Xolmatova Yodgoroy Baxtiyorjon qizi</i>	
Energetika fanlarini o'qitishda sun'iy intellektdan foydalanishning pedagogik afzalliklari.....	208
<i>Zoxidov Iqboljon Zokirjonovich</i>	
Методическая модель контекстуального обучения в формировании лингвокультурной компетенции при обучении русскому языку в национальных группах	213
<i>Рустамова Ферузaxon Махмуджановна</i>	

Integrating Artificial Intelligence into EFL Academic Writing Instruction: Opportunities, Challenges, and Pedagogical Implications.....	218
<i>Allamurodov Elyor Tursun ugli</i>	
Sahna nutqida adabiy tur va janrlarning metodik talqini.....	223
<i>Dilrabo Jumanova</i>	
Sun'iy intellekt asosidagi ta'lim ekotizimi: imkoniyatlar va xavflar	227
<i>Oqil Ochilov Lutfullo o'g'li</i>	
Z avlod bilan ishlashda ta'lim va tarbiyaga oid zamonaviy tendensiyalar	232
<i>Ravshanov Sanjar Tolibjonovich</i>	
Talabalarni ma'naviy tarbiyalash jarayonida diagnostik metodlardan samarali foydalanishning ahamiyati...	235
<i>Saotmuratova Zebo Yuldash qizi</i>	
Tarixiy-ilmiy materiallar va zamonaviy texnologiyalar integratsiyasi asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining geometrik tafakkurini rivojlantirish metodikasi.....	239
<i>Toshpulatova Mamura Ismailovna, Mannonova Dilafro'z Ravshan qizi</i>	
Davlat-xususiy sherikchilik asosidagi maktabgacha ta'lim tashkilotlarini boshqarish va muvofiqlashtirish ...	244
<i>Xakimov Abdug'ulom Soyibjonovich</i>	
Ingliz tilini boshqa sohadagilarga o'qitishda grammatik jihatlar	247
<i>Ataboyeva Guliruxsor Baxtiyor qizi</i>	
Methodological Foundations for Developing Environmental Education Through the Integration of Climate Change Education Into Biology Lessons in General Secondary Schools.....	250
<i>Abdurakhmanova Iqbolkhon Yulchiyevna</i>	
Sharq va G'arb mutafakkir olimlarining oila va farzand tarbiyasi borasidagi qarashlari	255
<i>Berdiyeva Dilnoza A'zamovna</i>	
Ommaviy sport turlari yordamida ayollarni sog'lom turmush tarziga yo'naltirishda ilmiy yondashuv	258
<i>Charos Axmadova</i>	
STEAM integratsiyasi orqali maktab o'quvchilarida tadbirkorlik ko'nikmalarini rivojlantirish	262
<i>Choriyor Maxmatraimov Eshmamatovich</i>	
Maktabgacha ta'lim kafedrasida bo'lajak tarbiyachilarni innovatsion-metodik faoliyatga tayyorlashni transformatsion boshqarish texnologiyasi	267
<i>Djalalov Baxromjan Begmurzayevich</i>	
Raqamli transformatsiya sharoitida yosh ota-onalarda yolg'izlik hissining namoyon bo'lishiga ta'sir etuvchi ijtimoiy-psixologik va etnopsixologik omillar	272
<i>Erimmetova Nafisa Bahromovna</i>	
Zamonaviy ta'lim muhitida talabalarning ijtimoiy-psixologik adaptatsiyasi va uning strategiyalari	279
<i>Haqberdiyeva Dinora Qobil qizi</i>	
Maktab direktorlarining moliyaviy boshqaruv kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyalari.....	283
<i>Karimov Jaxongir Abdunabiyevich</i>	
Jadidlar merosiga e'tibor: tarixiy xotira va ma'naviy tiklanish omili.....	287
<i>Madaminova Shaxodat Shomurotovna</i>	
Sun'iy intellekt texnologiyalarining ta'limdagi o'rni va nutqni baholashdagi imkoniyatlari.....	293
<i>Mahmudova Maftuna Aktam qizi</i>	
Effectiveness of Simulator Technologies in Pilot Training: an Experimental Study	297
<i>Maksudov Ilhomjon Turgunboy o'g'li</i>	
Yangi O'zbekistonda o'qituvchi maqomining huquqiy kafolatlari va pedagogik faoliyat samaradorligi.....	301
<i>Menlibayeva Azima Oralbayevna, Oralbayeva Aziza</i>	
Raqamli jamiyat sharoitida ong transformatsiyasining falsafiy jihatlari.....	305
<i>Muxitdin Nazarov</i>	
10-11-sinf o'quvchilarida o'qishdan yozuvga o'tish ko'nikmasini rivojlantirishning bosqichli metodik tizimi ...	310
<i>Nazarova Shoiraxon Abdumo'min qizi</i>	
Zamonaviy ta'lim paradigmasida "potensial" tushunchasi: shaxsning rivojlanishga qaratilgan ichki imkoniyatlari, bilim, ko'nikma, qobiliyat va kompetensiya.....	314
<i>Qurbonova Gulmira Alisher qizi</i>	

Deffenbacherning driving anger scale metodi asosida haydovchilarning agressiv xulq-atvorining psixologik xususiyatlarini jinslar kesimida o'rganish	318
<i>Rahim Usmonov Raxmonali o'g'li</i>	
Sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishning pedagogik-psixologik mexanizmlari.....	323
<i>Sadoqat Sarmanova Shermahmatovna</i>	
Vizual axborot: paydo bo'lish tarixi, qo'llanish sohalari va ta'lim jarayonidagi ahamiyati.....	328
<i>To'g'izboyev Faxriddin Ulashovich</i>	
Fizika darslarini tashkil etishning mazmuni, mohiyati va didaktik tamoyillari.....	334
<i>Turabova Lobar Xusen qizi</i>	
Ekstrakorporal urug'lantirish orqali tug'ilgan bolalarda xotiraning rivojlanishi	339
<i>Usmonova Xusnora Ergashovna</i>	
Raqamli ta'lim muhitida boshlang'ich sinf o'quvchilarining emotsional barqarorligini shakllantirish.....	344
<i>Yusupova Diloromxon Sabirdjanovna</i>	
Milliy va xalq o'yinlari vositasida talabalarni sog'lomlashtirish.....	347
<i>Axmedov Gayratjon Kosimovich</i>	
Деонтология медицинского персонала: этико-профессиональные ориентиры в условиях современной медицины.....	350
<i>Бабаджанова Гулчехра</i>	
Формирование творческого восприятия учащихся на уроках музыки.....	355
<i>Габдульманова Ильнура Минисламовна</i>	
Qizlar tarbiyasida maktab va mahalla hamkorligi monitoring tizimini takomillashtirishning pedagogik asoslari.....	358
<i>Abdurazoqova Marg'uba Muxammad qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tarbiyachilarida iqtisodiy tushunchalarni shakllantirish pedagogik muammo sifatida	362
<i>Ergashova Dilafro'z</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda kasbiy karyerani shakllantirishning metodologik asoslari	365
<i>Hayitova Sarvinov Mahmudovna, Ilmiy rahbar: Ashirova Sojida Baxromovna</i>	
Pedagogical and Methodological Foundations for Developing an Interactive Mobile Application for Teaching English to Preschool Children (Based on the Solobee Project).....	368
<i>Khurshida Kuchkarova</i>	
O'spirinlarda kiberbullingning profilaktikasi va psixokorreksion imkoniyatlari.....	373
<i>Ibodova Gulimehr Inoyat qizi</i>	
Pedagogical Factors and Didactic Conditions for Developing Communicative Competence in Future Teachers.....	378
<i>Mirzayeva Gulshan Azamatovna</i>	
Musiq ta'limida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari.....	382
<i>Altmisheva Maftunabonu Baxtiyor qizi</i>	
The Importance of the Concept of Discursive Competence in Teaching English.....	386
<i>Mukhamatjonova Diyora Rustam qizi</i>	
Koxlear implantli bolalarni ta'lim jarayoniga moslashtirishning korreksion-pedagogik asoslari.....	390
<i>Najimova Muhabbat</i>	
Alfa avlod uchun internet xavflari klassifikatsiyasi metodlarini ishlab chiqish klassifikatori	393
<i>Ahralov Shavkat Sulaymonovich, Ahrorova Sevara Sulaymon qizi</i>	
Aqli zaif o'quvchilar ta'limida sensor integratsiyaning pedagogik imkoniyatlari.....	398
<i>Tajibayeva Shaxnoza Abdumuxtorovna</i>	
Koxlear implantatsiyali o'quvchilarning psixologik-pedagogik rehabilitatsiyasi samaradorligini oshirishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish.....	401
<i>Yuldasheva Saodat Utkurovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarni zamonaviy pedagogik fikr-g'oyalardan kreativ foydalanishga tayyorlashning ustuvor tamoyillari.....	406
<i>Akbarova Feruza Uktamjonovna</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	<p>Biologiya ta'lim bosqichida noan'anaviy integratsiyalashgan darslar jarayonida CLIL texnologiyasini joriy etish ..... 410 Azimov Ibragimjon Toshpulatovich, Toshpo'latova Nigina Ibrohimjon qizi</p> <p>Onlayn ta'lim muhitida didaktik kompetensiyani takomillashtirish yo'llari ..... 416 Kushimova Mahbuba Janibekovna</p> <p>Inklyuziv ta'lim sharoitida koxlear implantga ega bolalarning eshituv-nutqiy faoliyatini tashkil etishning pedagogik asoslari..... 420 Mirzayeva Umidaxon Inamovna</p> <p>Bo'lajak o'qituvchilarni inklyuziv ta'limga tayyorlashda pedagogik shart-sharoitlar va tamoyillar tizimi..... 423 Omanqulova Shohida Nematillo qizi</p> <p>Talabalarda axborot-psixologik tahdidlarni oldini olishning psixologik imkoniyatlari ..... 426 Ramazonov Jahongir Djalolovich</p> <p>Changes in the Structure and Strength of the Aluminum Alloys SAV-1 Irradiated With Fast Neutrons ..... 431 S. A. Baytelesov, F. R. Kungurov, G. N. Turdieva, I. V. Papushki, A.V. Galushko</p> <p>Bo'lajak o'qituvchilarning mantiqiy fikrlash kompetensiyasini baholashga diagnostik model asosida yondashuv ..... 438 Suvankulova Malika Baxtiyor qizi</p> <p>"Integratsion mexanizm" – integratsiyani tadqiq etishdagi muhim yo'nalish sifatida ..... 444 Xayitov Lazizbek Rustamjon o'g'li</p> <p>Tibbiyot oliy ta'lim muassasalari talaba qizlarining somatotipik va funksional xususiyatlariga ko'ra tabaqalashtirilgan individual fitnes mashg'ulotlari uslubiyati..... 447 Ziyatov Muhammad Namazovich</p> <p>Проблемы формирования координационных способностей у дошкольников с нарушением слуха и рекомендации по их развитию ..... 451 Закирова Сарвиноз Баратовна, Кобулова Шахризода Равшан кизи</p> <p>Uy ta'limi sharoitida o'quvchilarning o'qish savodxonligini rivojlantirishning pedagogik-metodik asoslari..... 455 Sodiqova Nurgul Tursunboyevna</p> <p>Paradzyudoni rivojlantirishning dolzarb muammolari va ularni takomillashtirish yo'llari..... 459 Berdiyev Sherzod Ochilovich</p> <p>Pedagogik antropologiya Ushinskiy talqinida ..... 462 Ochilova M. P.</p> <p>Using Concept Checking Questions to Improve Vocabulary Retention in English Language Classrooms: Evidence from Uzbekistan ..... 468 Ramazonov Jasurbek Safar O'g'li</p> <p>Oliy ta'limda tasviriy san'at: an'anaviylik va zamonaviy tendensiyalar uyg'unligi ..... 472 Bozorov Farxod Toyir o'g'li</p> <p>Oliy ta'lim tizimida ona tili o'qitishning kognitiv-kontseptual asoslari va lingvodidaktik tizimini takomillashtirish ..... 475 Djo'rayeva Shaxnoza Shakirjanovna</p> <p>O'qish savodxonligi darslarida o'quvchilarga she'riy asarlarni o'qitish metodikasini takomillashtirish ..... 478 Salohiddinova Lobar Qahramon qizi</p> <p>Deontologik yondashuv asosida maktab direktorlarining boshqaruv madaniyatini takomillashtirish..... 482 Abdulxayeva Maxiraxon Boriyxonovna</p> <p>Sportchilarda gipoksik mashg'ulotlar davomida qon aylanish tizimining funksional imkoniyatlarini rivojlantirish..... 485 Adilbekov T. T.</p> <p>Maktabgacha yoshdagi bolalarda mehnatsevarlik va tejamkorlik fazilatlarini rivojlantirish texnologiyasi..... 488 Alisherova Raxnamo Odiljon qizi</p> <p>Pedagogikada enigmatik matn tushunchasi: nazariy talqin, tasnif va didaktik funksiyalar ..... 493 Ibroximova Xilola To'xtasinjon qizi</p> <p>Futbol akademiyalarida yosh iste'dodlarni kashf etishda murabbiyning pedagogik mahorati va bolalar psixologiyasi ..... 498 Shukurova Sayyora Sa'dullayevna, Kadirov Abdurashid</p>
-------------------------------------	--

Ikkinchi tartibli egri chiziqlar va ularni hayotiy masalalarga tatbiq etish orqali o'qitish metodikasi ..... 502 To'xtasinov Dadaxon Farxodovich, Nafisa Tuxtasinova	502
Sport jamoalarida norasmiy liderlikning shakllanish omillari va psixologik asoslari (raqamli muhit kontekstida) ..... 507 Usmonov Alisher G'offorali o'g'li	507

FUTBOL AKADEMIYALARIDA YOSH ISTE'DODLARNI KASHF ETISHDA MURABBIYNING PEDAGOGIK MAHORATI VA BOLALAR PSIXOLOGIYASI

UO'K:796.332

Shukurova Sayyora Sa'dullayevna

Mirzo Ulug 'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti
"Jismoniy madaniyat va sport" kafedrasida dotsent, t.f.n.

ORCID: 0000-0001-7354-7558

Kadirov Abdurashid

Mirzo Ulug 'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti
"Taekvondo va sport faoliyati" kafedrasida katta o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada zamonaviy futbol akademiyalarida iqtidorli yosh futbolchilarni saralash (seleksiya) va ularni tarbiyalash jarayonida murabbiyning pedagogik mahorati hamda bolalar psixologiyasining o'rni ilmiy va amaliy jihatdan tahlil qilingan. Tadqiqotning maqsadi bolalar va o'smirlarning psixologik xususiyatlarini hisobga olgan holda seleksiya jarayonini takomillashtirishdan iborat.

Maqolada yosh futbolchilarda motivatsiyani shakllantirish usullari, murabbiylar tomonidan yo'l qo'yiladigan tipik pedagogik xatolar hamda ularning sportchining rivojlanishiga ta'siri yoritilgan. Tadqiqotning ilmiy yangiligi sportchi shaxsini rivojlantirishda "Nisbiy yosh effekti" (Relative Age Effect) muammosini pedagogik-gumanistik yondashuv asosida bar-taraf etish metodologiyasining asoslanganligidadir. Tadqiqot natijasida yosh futbolchilarning individual salohiyatini to'liq namoyon etishga xizmat qiluvchi psixologik-pedagogik va amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: futbol akademiyasi, seleksiya, pedagogik mahorat, bolalar psixologiyasi, motivatsiya, stressga chidamlilik, iqtidor, nisbiy yosh effekti.

Abstract: This article presents a scientific and practical analysis of the coach's pedagogical competence and the role of child psychology in the selection and development of talented young football players in modern football academies. The study aims to improve the selection process by taking into account the psychological characteristics of children and adolescents. The paper examines effective methods for enhancing players' motivation and identifies common pedagogical mistakes made by coaches that may hinder athlete development.

The scientific novelty of the study lies in substantiating a pedagogical and humanistic methodology for overcoming the Relative Age Effect (RAE) in the process of athlete personality development. Based on the findings, practical as well as psychological and pedagogical recommendations have been developed to maximize the potential of young football players.

Key words: football academy, talent identification, selection, pedagogical competence, child psychology, motivation, stress resilience, relative age effect.

Аннотация: В данной статье с научной и практической точек зрения проанализированы педагогическое мастерство тренера и роль детской психологии в процессе отбора (селекции) и подготовки талантливых юных футболистов в современных футбольных академиях. Цель исследования заключается в совершенствовании процесса селекции с учетом психологических особенностей детей и подростков.

Рассмотрены методы формирования мотивации у молодых спортсменов, а также типичные педагогические ошибки тренеров и их влияние на развитие личности спортсмена. Научная новизна исследования состоит в обосновании педагогико-гуманистической методологии преодоления проблемы "эффекта относительного возраста" (Relative Age Effect) в процессе формирования личности спортсмена. По результатам исследования разработаны практические и психолого-педагогические рекомендации, направленные на максимально полное раскрытие потенциала юных футболистов.

Ключевые слова: футбольная академия, селекция, педагогическое мастерство, детская психология, мотивация, стрессоустойчивость, выявление таланта, эффект относительного возраста.

KIRISH

Zamonaviy futbol yuqori tezlik, kuchli jismoniy bosim va yuksak intellektual fikrlashni talab etmoqda. Bunday talablarga javob beradigan professional futbolchilarni tarbiyalash poydevori esa bolalikdan, ya'ni futbol akademiyalaridan boshlanadi. Ko'p yillar davomida futbolchilar seleksiyasida faqat jismoniy ko'rsatkichlar (tezlik, kuch, bo'y-bast) asosiy mezon hisoblab kelingan. Ammo zamonaviy sport ilmi shuni ko'rsatmoqdaki, ruhiy barqarorlik va kognitiv (fikriy) qobiliyatlar sportchining kelajakdagi muvaffaqiyatini belgilovchi asosiy omillardir.

Yosh iqtidorlarni izlab topish va ularni yo'qotib qo'ymaslik jarayoni bevosita murabbiyning pedagogik mahoratiga bog'liq. Murabbiy nafaqat sport ustoz, balki pedagog, psixolog va himoyachi rolini ham bajarishi lozim. Bolalar psixologiyasini hisobga olmagan holda tashkil etilgan mashg'ulotlar erta sportdan charchash (burnout) holatiga, ya'ni bolaning sportdan sovib ketishiga olib kelishi mumkin.

Tadqiqot obyekti - futbol akademiyalarida yosh iqtidorlarni saralab olish va tarbiyalash jarayoni.

Tadqiqot predmeti - yosh futbolchilar bilan ishlashda murabbiyning pedagogik mahorati hamda bolalar psixologiyasi qonuniyatlarining qo'llanilishi.

Tadqiqot maqsadi - futbol akademiyalarida yosh iqtidorlarni kashf etish va ularning potensialini maksimal darajada ro'yobga chiqarish uchun psixologik-pedagogik yondashuvlarni tizimlashtirish.

Tadqiqot vazifalari:

- turli yosh guruhlarining ruhiy xususiyatlarini tahlil qilish;
- murabbiyning pedagogik kompetensiyalarini belgilash;
- amaliy tavsiyalar va samarali metodikalarni ishlab chiqish.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Sport pedagogikasi va psixologiyasi sohasida L.S. Vigotskiyning bolaning ruhiy va intellektual rivojlanishiga oid "yaqin rivojlanish zonasi" konsepsiyasi, shuningdek, J. Piajening kognitiv rivojlanish nazariyasi fundamental ilmiy poydevor hisoblanadi. Ushbu nazariyalar bolaning yoshiga mos ravishda jismoniy va aqliy yuklamalarni to'g'ri taqsimlash zarurligini ko'rsatadi.

Sport sohasi nuqtayi nazaridan E. Desi va R. Rayanlarning "O'z-o'zini belgilash nazariyasi" ichki motivatsiyani shakllantirishda tashqi muhit va murabbiy yondashuvi qanchalik muhim ekanligini ilmiy jihatdan asoslab bergan. R.S. Weinberg va D. Gould (2015) o'z tadqiqotlarida yosh sportchilarning psixologik tayyorgarligi masalalarini yoritib, muvaffaqiyatga erishishda ruhiy tayyorgarlikning muhim o'rnini ko'rsatganlar.

Ushbu ishlardan farqli ravishda, mazkur maqolada respublikamiz futbol akademiyalaridagi seleksiya jarayonida uchraydigan "Nisbiy yosh effekti" (Relative Age Effect) muammosi hamda uning bolalar psixologiyasiga salbiy ta'siri Yevropaning yetakchi akademiyalari ("Ayaks", "Barselona") tajribasi bilan qiyosiy tahlil qilinib, mazkur muammoning o'ziga xos amaliy yechimlari taklif etilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotni tayyorlashda tizimli tahlil, qiyosiy-pedagogik kuzatuv hamda sport psixologlari va futbol akademiyalari murabbiylari o'rtasida o'tkazilgan so'rovnomalar natijalaridan foydalanildi. Shuningdek, Yevropaning yetakchi futbol akademiyalari ("Ayaks", "Barselona", "Benfika")da qo'llanilayotgan yosh toifalariga xos tayyorgarlik metodikalari qiyosiy tahlil qilindi. Tadqiqot davomida yosh futbolchilarning o'quv-mashg'ulot jarayonidagi xulq-atvori va motivatsion ko'rsatkichlari empirik kuzatuv metodlari yordamida baholandi.

Yosh guruhlarining psixologik xususiyatlari

Futbol akademiyalariga qabul qilinadigan bolalar, asosan, uchta muhim psixologik rivojlanish bosqichini boshdan kechiradilar.

6-9 yosh. Bola dunyoni o'yin orqali anglaydi. Diqqatni jamlash davomiyligi qisqa bo'lib, odatda 10-15 daqiqani tashkil etadi. Bu davrda murabbiyning asosiy vazifasi murakkab taktik sxemalarni o'rgatish emas, balki bolada futbolga nisbatan kuchli qiziqish, ijobiy hissiyot va muhabbatni shakllantirishdan iborat.

10-12 yosh. Ushbu davrda harakat koordinatsiyasi jadal rivojlanadi, xotira va mantiqiy fikrlash faol shakllanadi. Bolalar jamoaviy hamkorlik va sheriklikning mazmunini chuqurroq anglay boshlaydilar. Shu sababli murabbiy avtoritar uslubdan voz kechib, bolalarda mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmasini rag'batlantirishi lozim.

13-16 yosh. Bu davr organizmda keskin gormonal o'zgarishlar sodir bo'lishi bilan tavsiflanadi. Ruhiiy holat nisbatan beqaror bo'lib, o'smirlar tanqidga juda sezgir bo'ladi. Shu bilan birga, g'alaba qozonishga bo'lgan talab ortishi natijasida ruhiy bosim ham kuchayadi. Mazkur bosqichda murabbiyning do'stona, qo'llab-quvvatlovchi va motivatsion pozitsiyasi alohida ahamiyat kasb etadi.

Murabbiyning pedagogik mahorati tarkibiy qismlari

Yosh futbolchilar bilan ishlovchi murabbiy quyidagi pedagogik kompetensiyalarga ega bo'lishi zarur:

Kommunikativ mahorat - bola tilida muloqot qila olish, murakkab taktik vazifalarni sodda, tushunarli va vizual usullar orqali izohlash.

Empatiya va kuzatuvchanlik - bolaning yuz ifodasi, xatti-harakati va emotsional holatidan uning jismoniy yoki ruhiy charchaganini, shuningdek, oilaviy muammolari mavjudligini sezish va bunga mos pedagogik yondashuvni tanlay olish.

Differensial (individual) yondashuv - har bir bolaning individual-psixologik xususiyatlari (xolerik, sangvinik, flegmatik yoki melanxolik temperamenti)ni hisobga olgan holda mashg'ulot vazifalarini belgilash. Masalan, tez ranjiydigan bolaga qo'pol munosabat yoki baqirish uning sportga bo'lgan qiziqishini susaytirishi mumkin. Aksincha, vazmin va bosiq xarakterli sportchiga nisbatan talabchanlik va qat'iylik ijobiy natija berishi mumkin.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, yosh iqtidorlarning atigi 10-15% qismigina professional darajaga etib boradi. Qolgan katta qism qattiq ruhiy bosim yoki notog'ri pedagogik yondashuv qurboni bo'ladi. Yosh futbolchilar iqtidorini namoyish qilishda murabbiyning ikki xil pedagogik muhiti ta'sirini quyidagi jadval orqali solishtirish mumkin:

Murabbiy yondashuvining bola ruhiyatiga ta'siri tahlili

Solishtirish mezonlari	Avtoritar yondashuv	Pedagogik-gumanistik yondashuv
Yo'naltirilganlik	Faqat natijaga (g'alaba qozonishga) yo'naltirilgan.	Rivojlanish va o'rganish jarayoniga yo'naltirilgan.
Xatolarga munosabat	Xatolar uchun jazolash, tanqid qilish va baqirish.	Xatoni xotirjam tushuntirish va qo'llab-quvvatlash.
E'tibor taqsimoti	Faqat etakchi (jismoniy baquvvat) futbolchilarga e'tibor.	Har bir bolaga individual va teng diqqat-e'tibor.
Bola ruhiyatidagi natija	Xato qilishdan qo'rquv, tashvish, o'ziga ishonchsizlik.	Dadil tashabbus ko'rsatish, yuqori ichki motivatsiya.
Jamoaviy muhit	Jamoada sog'lom bo'lmagan, g'ayirli raqobat.	O'zaro yordamga asoslangan sog'lom muhit.

Bola xato qilishdan qo'rqmaydigan muhitdagina o'z iqtidorini, ya'ni nostandart fikrlashi, dribling mahorati va kutilmagan paslar berish qobiliyatini to'liq namoyon eta oladi. To'pni yo'qotishdan qo'rqadigan bola maydonda faqat oddiy va xavfsiz paslar berishga odatlanadi, natijada esa uning individual ijodkorligi va o'yin uslubi yo'qolib boradi.

Pedagogik mahoratning eng dolzarb jihatlaridan biri - yilning birinchi choragida (yanvar-mart) tug'ilgan bolalarni iqtidorli, yil oxirida (oktyabr-dekabr) tug'ilganlarni esa nisbatan salohiyatsiz deb baholash bilan bog'liq stereotiplarning oldini olishdir. Zero, bolalik davrida 9-10 oylik yosh farqi jismoniy rivojlanishda sezilarli ustunlikni ta'minlaydi. Biroq jismoniy ustunlik har doim ham haqiqiy iqtidorni anglatmaydi, balki ko'pincha biologik yoshning ustunligi bilan izohlanadi. Haqiqiy pedagog-murabbiy jismoniy jihatdan sustroq rivojlangan bo'lsa-da, fikrlashi tez, texnik tayyorgarligi yuqori va istiqboli katta bo'lgan "kech rivojlanayotgan" bolalarni ham o'z vaqtida aniqlay olishi lozim.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Futbol akademiyalarida yosh iste'dodlarni aniqlash va kamol toptirish faqat jismoniy tayyorgarlik bilan cheklanmaydigan, balki murakkab pedagogik va psixologik jarayon hisoblanadi. Akademiyaning asosiy maqsadi faqat murabbiyning ko'rsatmalarini mexanik tarzda bajaruvchi futbolchini emas, balki maydonda mustaqil fikrlaydigan, dadil qaror qabul qila oladigan va har tomonlama sog'lom shaxsni tarbiyalashdan iborat bo'lishi kerak.

Amaliy tavsiyalar

- 1. Mashg'ulotlarni o'yin shaklida tashkil etish.** 12 yoshgacha bo'lgan bolalar bilan mashg'ulotlarda zerikarli va bir xil takrorlanuvchi kross yugurishlaridan imkon qadar voz kechish maqsadga muvofiq. Buning o'rniga kognitiv fikrlash, vaziyatni tez tahlil qilish va qaror qabul qilish tezligini rivojlantiruvchi kichik o'yinlar ulushini umumiy mashg'ulot hajmining taxminan 70 foizigacha yetkazish tavsiya etiladi.
- 2. Murabbiylar uchun psixologik tayyorgarlik.** Futbol murabbiylarining C, B va A litsenziyalarini olish hamda ularni uzaytirish jarayonida bolalar psixologiyasi, pedagogika va yosh fiziologiyasi bo'yicha majburiy nazariy va amaliy tayyorgarlik hamda imtihon tizimini yanada takomillashtirish zarur.
- 3. Ota-onalar bilan pedagogik hamkorlik.** Murabbiy ota-onalar tomonidan bolaga tribunadan ko'rsatiladigan salbiy bosimni ("Tezroq yugur!", "Faqat gol ur!" kabi) kamaytirishga alohida e'tibor qaratishi lozim. Shu maqsadda ota-onalar bilan muntazam suhbatlar va tushuntirish ishlari olib borilib, bolalar futbolining asosiy maqsadi g'alaba qozonish emas, balki bolaning har tomonlama rivojlanishi, o'yin jarayonidan zavq olishi va shaxs sifatida shakllanishi ekanligi izchil tushuntirilishi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Ryan R. M., Deci E. L. Intrinsic and Extrinsic Motivations: Classic Definitions and New Directions // Contemporary Educational Psychology. - 2000. - Vol. 25, No. 1. - P. 54-67.
2. Выготский Л. С. Педагогическая психология. - Москва : Педагогика, 1991. - 480 с.
3. Weinberg R. S., Gould D. Foundations of Sport and Exercise Psychology. 6th ed. - Champaign, IL : Human Kinetics, 2015. - 664 p.
4. Методика работы с юными футболистами в академии ФК "Аякс" : методическое пособие. - Амстердам : AFC Ajax Academy, 2018. - 128 с.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №6(6)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.